

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง การระบุประเภทกิจการในใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมาย
ว่าด้วยการสาธารณสุข กรณีที่เกี่ยวข้องกับประเภทการประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีหนังสือที่ รย ๗๒๔๐๔/๕๓๔ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เพื่อขอ
หารือการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้วยบริษัท เอ จำกัด ได้ยื่นแบบคำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
และเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้พิจารณาออกใบอนุญาตให้เรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจในการ
ดำเนินการขอต่ออายุใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของบริษัท เอ จำกัด มีความประสงค์ให้องค์การ
บริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไขข้อความที่ระบุในใบอนุญาต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเภทการประกอบกิจการ
ให้สอดคล้องหรือเป็นไปตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ข. ๒) เพื่อให้ตรงตามลักษณะ
การประกอบกิจการ นั้น

ในการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล จึงขอหารือเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตในกรณีดังกล่าวข้างต้น
เพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ร้องขอ ดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพถูกต้องหรือไม่
เมื่อพิจารณาตามข้อบังคับตำบล

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการตามคำร้องขอได้หรือไม่

ข้อเท็จจริง

บริษัท เอ จำกัด ประกอบกิจการผลิตสลีกเหล็กแรงดึงสูงชนิดพิเศษแบบขึ้นรูปเย้นสำหรับ
อุตสาหกรรมยานยนต์ ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานประเภทลำดับที่ ๖๔ (๓) และ ๖๔ (๖)
และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อมาบริษัท เอ จำกัด
ได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน
ตำบล และมีความประสงค์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไขประเภทการประกอบกิจการที่ระบุไว้ใน
ใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จากเดิมประเภทกิจการ “การผลิตโลหะเป็นภาชนะ เครื่องมือ
เครื่องจักรอุปกรณ์” ให้เปลี่ยนเป็น “การผลิตสลีกเหล็กแรงดึงสูงชนิดพิเศษแบบขึ้นรูปเย้นสำหรับอุตสาหกรรม
ยานยนต์” เพื่อให้สอดคล้องกับประเภทการประกอบกิจการที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองการประกอบกิจการ
โรงงาน (แบบ ข. ๒)

(๑) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามความในมาตรา ๓๒^๒ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
โดยกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑^๓

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๔๙๘๑ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

^๒ มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการ
ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ และมาตรา ๓๓^๕ กำหนดให้ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น หากผู้ใดประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ถือเป็นกรกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเภทที่ ๖ กิจการที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่

(๑) การผลิตภาชนะ เครื่องประดับ เครื่องมือ อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยโลหะหรือแร่

ขอบเขตและความหมาย

“สถานที่ทำการผลิตภาชนะ เครื่องประดับ เครื่องมือ อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยโลหะหรือแร่ เช่น หม้อ กระทะ ช้อน ส้อม มีด คีม เครื่องยนต์ เครื่องสูบน้ำ จอบ เสียม เป็นต้น”

(๒) ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ ๑ : องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพถูกต้องหรือไม่ เมื่อพิจารณาตามข้อบังคับตำบล

ความเห็น : จากการพิจารณาข้อเท็จจริง ประกอบกับข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้ว เห็นว่า บริษัท เอ จำกัด ประกอบกิจการผลิตสลักเกลียวแรงดึงสูงชนิดพิเศษแบบขึ้นรูปเย็นสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ ซึ่งในขั้นตอนกระบวนการผลิตมีการนำเส้นลวดและโลหะ มาทำการขึ้นรูป การรีดเกลียว การอบแข็ง และการชุบผิวผลิตภัณฑ์สลักเกลียว จากลักษณะการประกอบกิจการดังกล่าวเข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องมีการควบคุมตามข้อบังคับตำบล เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไข - เพิ่มเติม)

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินกิจการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

^๕ **มาตรา ๓๑** ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

^๕ **มาตรา ๓๓** เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

^๕ **มาตรา ๗๑** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕ (๖) กิจกรรมที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่ โดยต้องชำระอัตราค่าธรรมเนียมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพแบบท้ายข้อบังคับตำบลในประเภทกิจการที่ ๖ (๑) การผลิตโลหะเป็นภาชนะ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรต่าง ๆ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ถูกต้องเป็นไปตามประเภทกิจการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับตำบลแล้ว

ข้อหาหรือ ๒ : องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการตามคำร้องขอได้หรือไม่

ความเห็น : จากข้อเท็จจริงข้างต้น บริษัท เอ จำกัด มีความประสงค์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไขประเภทการประกอบกิจการที่ระบุไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จากเดิมประเภทกิจการ “การผลิตโลหะเป็นภาชนะ เครื่องมือ เครื่องจักรอุปกรณ์” ให้เปลี่ยนเป็น “การผลิตสลักเกลียว แรงดึงสูงชนิดพิเศษแบบขึ้นรูปเย็นสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์” เพื่อให้มีความสอดคล้องกับประเภทการประกอบกิจการที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองการประกอบกิจการโรงงาน (แบบ ข. ๒) ในประเด็นนี้ กรมอนามัยมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายทั้ง ๒ ฉบับนี้ มีเจตนารมณ์ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน โดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองประชาชนด้านสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน โดยกำกับดูแลสภาพหรือสัณฐานของสถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการเพื่อป้องกันความเสี่ยงหรือผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกันเหตุรำคาญที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข จึงได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดรายชื่อกิจการจำนวน ๑๔๑ ประเภท เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องมีการควบคุม และเพื่อให้การกำกับดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในพื้นที่ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๑) กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น โดยประเภทกิจการนั้นต้องไม่ขัดหรือแย้งกับประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวด้วย ดังนั้น การระบุชื่อประเภทกิจการในข้อบัญญัติท้องถิ่นและใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ออกตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ต้องเป็นไปตามชื่อประเภทกิจการที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น แต่ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับชื่อประเภทการประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจระบุชื่อประเภทการประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ โดยระบุไว้ในวงเล็บต่อท้ายชื่อประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ดังนี้ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการผลิตโลหะเป็นภาชนะ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ (การผลิตสลักเกลียวแรงดึงสูงชนิดพิเศษแบบขึ้นรูปเย็นสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงแนะนำให้องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการ ดังนี้

๑. ทบทวนและปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ควรให้สอดคล้องกับการจัดการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาในพื้นที่

๒. ในการพิจารณากำหนดรายชื่อประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องการควบคุมในข้อบัญญัติท้องถิ่นควรกำหนดให้มีความสอดคล้องกับรายชื่อประเภทกิจการในอัตราค่าธรรมเนียมที่แนบท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย โดยสามารถศึกษาตัวอย่างการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ในคู่มือตัวอย่างร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และคู่มือแนวทางการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข <http://laws.anamai.moph.go.th>

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

